

Dzieci lubią uczyć się języka obcego

Realizacja procesu dydaktycznego w klasach I–III, zmierzającego do wszechstronnego rozwoju dziecka, oparta jest na kształceniu zintegrowanym. Kształcenie to, chociaż różnie pojmowane przez pedagogów, stwarza możliwość łączenia różnych rodzajów edukacji i aktywności ucznia w jeden blok tematyczny.

■ **Krystyna Dąbek**

Realizowane treści przenikają się wzajemnie, zmuszają do twórczego myślenia i podejmowania różnorodnych form aktywności. Uczeń staje się podmiotem wszelkich zabiegów oraz centralną postacią procesu nauczania. *Edukację początkową należy zatem pojmować jako kształtowanie szans życiowych dziecka, jego przyszłej pozycji społecznej i pomyślnej egzystencji¹.*

Zgodnie z tą ideą, wprowadzenie nauki języka angielskiego staje się jednym ze składników kształcenia zintegrowanego. Spójna realizacja treści kształcenia zintegrowanego oraz językowego (w zakresie języka obcego) jest możliwa poprzez stosowanie tych samych metod nauczania, rozwijanie tych samych umiejętności ucznia (mówienia, słuchania, czytania, pisanie, liczenia...).

Ja wiem...

Umożliwienie dzieciom posługiwania się językiem obcym w stopniu podstawowym,

równoległe łączenie tematyki zajęć oraz przenoszenie elementów edukacji językowej na pozostałe zajęcia edukacyjne jest, niewątpliwie, czynnikiem wspierającym dziecko w nabywaniu nowych umiejętności. Dziecko, kiedy widzi ilustrację przedstawiającą psa, o którym akurat pani opowiada, krzyczy: *This is a dog*. Chce się pochwalić tym, czego się już nauczyło.

Takich sytuacji jest bardzo dużo, uczniowie mówią: *Ja wiem, jak się mówi książka po angielsku*, potrafię liczyć do 20 po angielsku... Są to sytuacje, które pojawiają się samoistnie, dlatego należy wykorzystywać je, aby wspierać dziecko w naturalnym dążeniu do poznawania tego, co nowe.

Dziecko poznaje otaczający świat w całości. Dlatego też nauczanie winno być nastawione na pobudzanie, aktywizowanie i rozwijanie aktywności poznawczej uczniów, rozwijanie twórczych postaw i skłanianie do podejmowania różnorodnych działań kreatywnych...².

¹ J. Bałachowicz, *Styl podmiotowy w nauczaniu zintegrowanym*, „Forum Nauczycieli, Nauczanie Zintegrowane” 2002 nr 1.

² L. Adamek, *Podstawy edukacji wczesnoszkolnej*, Kraków 2000, „Impuls”.

Takie globalne postrzeganie nauczania pozwala w pełni realizować zadania uwzględniające potrzeby i zainteresowania dzieci. Każde zajęcia mogą nieść ze sobą porcję słów w języku obcym łączących się z realizowanym blokiem tematycznym, mogą być wykorzystywane w różnych sytuacjach problemowych, co daje dzieciom możliwość wykorzystania słownictwa w praktyce.

Wzajemne przenikanie

Zajęciami edukacyjnymi z zakresu kształcenia zintegrowanego można pokierować tak, aby odwoływać się do umiejętności językowych ucznia i korzystać z nich przy każdej formie aktywności, zarówno polonistycznej, matematycznej, artystycznej, środowiskowej czy ruchowej. Uczniowie chętnie uczą się nowych słów, zapamiętują je w kontekście poznanej sytuacji problemowej czy zadania do rozwiązania. Kojarzą obraz, muzykę, ruch z opracowanym zwrotem czy słowem. Wykonują działania matematyczne, posługując się liczebnikami angielskimi, wymieniają rzeczowniki, stosując nazwy angielskie. Wzajemne przenikanie się elementów poszczególnych edukacji ułatwia zapamiętywanie i praktyczne stosowanie nabytych wiadomości.

Materiał słownikowy zgromadzony w postaci kręgów tematycznych, konstruowanych zgodnie z zasadą stopniowania trudności oraz potrzebami i możliwościami ucznia, jest kolejnym elementem wspomagającym nauczyciela w nauczaniu języka obcego. Treści w kręgach nie są ograniczone, ich przenikanie do programu kształcenia wczesnoszkolnego następuje w sposób logiczny i uporządkowany. Uczniowie bazują na wcześniej zdobytych doświadczeniach i umiejętnościach.

Przenikanie języka obcego do zajęć z kształcenia zintegrowanego wzbogaca zasób słów o wyrażenia i zwroty wykorzystane później w zaplanowanych i zorganizowanych zajęciach i zabawach językowych.

Różnorodność metod

Praca z dzieckiem w młodszy wiek szkolnym, szczególnie w nauczaniu języków

obcych, wymaga zastosowania aktywizujących metod nauczania (metody przypadków, metody sytuacyjnej, burzy mózgu, gier dydaktycznych: losowych, sytuacyjnych, improwizacji, dramy, metod waloryzujących...), metod tradycyjnych oraz metod z grupy TPR (*Total Physical Response*). Różnorodność stosowanych metod jest konieczna, gdyż dzieci cechuje naturalna skłonność do częstej zmiany aktywności, przechodzenia od śpiewu do zabaw ruchowych, od malowania do mówienia...

Duża różnorodność metod oraz środków dydaktycznych (słowniki obrazkowe, składowki, uzupełnianki, krzyżówki, malowanki, schematy sytuacji, pomieszczeń...) pozwala osiągnąć zamierzone cele nauczania języka obcego, czyli:

- osłuchanie się ucznia z melodią języka angielskiego;
- stosowanie opracowanych zwrotów oraz wyrażen w praktyce;
- rozwijanie zdolności i zainteresowań;
- komunikowanie się w języku angielskim (w miarę umiejętności);
- uaktywnienie sfery poznawczej i stymulowanie rozwoju w zakresie głównych operacji intelektualnych.

Wzbogacić kręgi tematyczne

Korelacja programu nauczania klas I–III i nauka języka angielskiego pozwala wzbogacić kręgi tematyczne o zwroty związane z realizacją poszczególnych tematów dnia (np.: „Wiosna w lesie” – to wprowadzenie rzeczowników typowych dla tej jednostki tematycznej: *a lily of the valley, a snowdrop, a daisy...*). Realizacja treści kształcenia zintegrowanego pozwala na wprowadzenie elementów języka obcego do ośrodków aktywności dziennej ucznia.

I tak na przykład do:

- edukacji polonistycznej – gromadzenie słownictwa wokół tematu dnia, ćwiczenia gramatyczne (*dog-dogs, cat-cats...*)...
- edukacji matematycznej – użycie liczebników, wykonywanie działań...
- edukacji środowiskowej – nazywanie dnia i nocy (*day – night*), pór roku (*summer,*

autumn, winter, spring), kierunków geograficznych...

- edukacji artystycznej – śpiewanie piosenek, nazywanie przyborów do malowania...
- edukacji ruchowej.

Scenariusz zajęć

Temat bloku: Bohater pozytywny w literaturze dziecięcej

Temat dnia: Dobro i zło w baśni J. Poraźńskiej *Szewczyk Dratewka* oraz w życiu codziennym

Cele ogólne:

- spozostreganie, analiza i synteza;
- porównywanie przeciwieństw, dokonywanie klasyfikacji czynów;
- uogólnianie i abstrahowanie;
- rozwijanie umiejętności myślenia (płynności, krytycyzmu, samodzielności, poprawności logicznej...).

Cele operacyjne:

Uczeń:

- zna opracowane pojęcia gramatyczne, sprawnie się nimi posługuje;
- tworzy krótkie, logiczne wypowiedzi ustne;
- dostrzega sens przekazu ustnego oraz wypowiedzi pisemnej;
- czyta ze zrozumieniem;
- stosuje w praktyce zasady pisowni (wielka litera w pisowni nazw własnych);
- poprawnie liczy w zakresie 20;
- rozumie zadania tekstowe, dostrzega przedstawioną w nich sytuację problemową, prawidłowo ją rozwiązuje;
- dokonuje porównywania różnicowego liczb w zakresie 20;
- używa zamiennie terminów: *różnica – odejmowanie, suma – dodawanie*;
- posługuje się rzeczownikami, czasownikami oraz zwrotami gramatycznymi w języku angielskim;
- potrafi (przy niewielkiej pomocy nauczyciela) skonstruować krótki komunikat w języku angielskim;
- odwołuje się do wcześniej zdobytej wiedzy, wykorzystuje ją w praktyce;

- określa nastrój utworu muzycznego;
- sprawnie stosuje różne techniki plastyczne;
- umie krytycznie odnieść się do swoich umiejętności, zauważa braki;
- rozróżnia dobro od zła;
- samodzielnie dokonuje klasyfikacji czynów.

Metody:

- podające (opis, opowiadanie, pogadanka, praca ze źródłem drukowanym);
- problemowe (gry dydaktyczne – inscenizacja, symulacja, burza mózgów);
- eksponujące (drama, wystawka);
- praktyczne (zmodyfikowany podział metod nauczania wg F. Bereźnickiego).

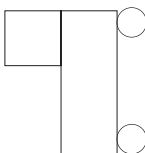

mgr KRYSZYNA DĄBEK

doradca metodyczny MODN w Opolu

PSP nr 8 w Opolu

LITERATURA

- M. Węglińska, *Jak przygotować się do zajęć zintegrowanych*, Kraków 2005, „Impuls”.
- J. Bałachowicz, *Styl podmiotowy w nauczaniu zintegrowanym*, „Forum Nauczycieli, Nauczanie Zintegrowane” 2002 nr 1.
- L. Adamek, *Podstawy edukacji wczesnoszkolnej*, Kraków 2000, „Impuls”.
- M. Sielatycki, *Europejski wymiar nauczania*, Pakiet Edukacyjny, Polska w Unii Europejskiej, Edukacja europejska w szkole.
- M. Szpotowicz, M. Szulc-Kurpaska, *Program nauczania dla klasy I-III szkoły podstawowej, I etap edukacyjny*
- M.K. Kotarba, *Metody nauczania języka obcego*, „Teacher” 2005 nr 12.
- M.K. Kotarba, *Zasady nauczania języka obcego dzieci w wieku przedszkolnym*, „Teacher” 2005 nr 11.
- T. Siek-Piskozub, *Gry i zabawy w nauczaniu języków obcych*, Warszawa 1998.
- J. Brzeziński, *Nauczanie języków obcych dzieci*, Warszawa 1997.
- W. Hemmerling, *Zabawy w początkowym nauczaniu*, Warszawa 1999.
- S. Rixon, *How to use games in language teaching*, Macmillan 1986.
- P.H. Mussen, *Handbook of child psychology*, New York 1984.
- V. Reilly, S.M. Ward, *Very young learners*, Oxford 1999.

<p>Obszar aktywności</p>	<p>Realizowane zadania – sposób realizacji</p> <p>■ Rzeczowniki jako wyrazy oznaczające osoby, rośliny..., czasowniki jako nazwy czynności, przymiotniki – wyrazy określające cechy.</p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p>– Uczniowie odczytują pytania z wagoników, nazywają części mowy, podają odpowiedni wyraz. – Prawidłowa odpowiedź upoważnia ucznia do odwrócenia wagonika.</p> <p>■ Wypowiadanie się na temat ilustracji, rozróżnianie samogłosek i spółgłosek, wyróżnianie sylab.</p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p>– uczniowie nazywają przedstawione na ilustracji postacie – łączą je (kojarząc) z baśnią – podają tytuł baśni, jej autora (podział na sylaby)</p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p>– dopasowują wyrazy z tytułu do modelu fonetycznego – wyklaskują schemat słowa (<i>szewczyk</i>)</p>	<p>Umiejętności i efekty</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo nazywa części mowy, podaje przykłady • <i>this is a duck, this is a bee...</i> • potrafi tworzyć prawidłowo konstruowane zdania, krótką logiczną wypowiedź ustną • nazywa autora baśni, podaje jej tytuł • dzieli słowa na sylaby • prawidłowo łączy słowo z modelem fonetycznym • wyróżnia samogłoski i spółgłoski
--------------------------	---	---

POLONISTYCZNA

<p>JĘZYKOWA</p>	<p>■ Stosowanie w praktyce poznanego słownictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> – nazywa obrazki na wagonikach w języku angielskim (<i>What is this?</i>) – przeliczanie elementów na wagonikach (<i>How many...?</i>) – dobieranie części garderoby dla szewczyka wg wskazówek nauczyciela <p><i>This shoemaker is wearing a yellow hat, blue shirt, green trousers and black shoes. This boy has got a big bag and a long stick.</i></p> <div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>	<ul style="list-style-type: none"> ● nazywa w języku angielskim rzeczowniki (<i>a duck, a bee, a key, an ant</i>) ● posługuje się liczebnikami głównymi w języku angielskim (<i>one, two...</i>) ● rozumie polecenia nauczyciela, identyfikuje części garderoby ● wybiera odpowiednią ilustrację
<p>MATEMATYCZNA</p>	<p>■ Przeliczenie i liczenie w zakresie 20, porównywanie różnicowe</p> <p>losowanie zadań z koszyczka, prawidłowa odpowiedź upoważnia do losowania i rozwiązania zadania, odkrycia jednej ilustracji</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Jak inaczej nazywamy dodawanie?</i> (zad. 1. W stawie pływało 12 ryb dużych i 6 małych. Ile ryb pływało w stawie?) ● <i>Liczy tworzące dodawanie to...</i> (zad. 2. Szewczyk nosił w worku 6 bochenków chleba. Wiedźma miała o 5 bochenków więcej. Ile bochenków chleba miała wiedźma?) ● <i>Jak inaczej możemy nazwać odejmowanie?</i> (zad. 3. Zbuduj różnicę liczb 20 i 6) ● <i>Podaj działania odwrotne do dodawania.</i> (zad. 4. Uzupełnij graf działaniem odwrotnym.) <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin: 10px 0;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">20</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">17</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">10</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">9</div> </div> <p>● Porządkowanie liczb malejąco i odczytanie hasła.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin: 10px 0;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">Dob</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">ro</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">i</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">zło</div> </div> <p>● Wklejanie do zeszytu kartek z tematem zajęć.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center; margin-top: 10px;"> <p>Dobro i zło w baśni...</p> </div>	<ul style="list-style-type: none"> ● używa terminu – <i>suma</i> ● rozwiązuje zadanie tekstowe ● zna pojęcie – <i>składnik</i> ● potrafi rozwiązać zadanie z wykorzystaniem porównania różnicowego ● używa terminu <i>różnica</i> ● układa odejmowanie 20 – 6 ● wie, że jest to odejmowanie ● porządkuje liczby wg podanego warunku <p>● odczytują hasło z rozsypanki sylabowej</p>

Obszar aktywności	Realizowane zadania – sposób realizacji	Umiejętności i efekty				
ARTYSTYCZNA	<p>Realizowane zadania – sposób realizacji</p> <p>■ Stuchanie melodii, rozpoznawanie jej nastroju</p> <ul style="list-style-type: none"> – odtwarzanie z kasyety dwóch utworów o różnych nastrojach, zakwalifikowanie ich do kategorii – dobra i zła – dobieranie koloru do dobra i zła – podanie argumentacji 	<ul style="list-style-type: none"> ● słuchanie utworów muzycznych ● dobierają kolor czarny do zła, według własnego pomysłu do dobra 				
POLONISTYCZNA	<p>■ Praca z tekstami, lekturą. Argumentowanie własnej wypowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● drzewko dobra i zła, uczniowie decydują, gdzie dopiąć kartki z bohaterami, zdarzeniami, ● za prawidłową odpowiedź dzieci dopinają kartki do drzewek. <p>– <i>Komu pomógł Dratewka?</i> – <i>Kto zniszczył mrowisko?</i> – <i>Jak nazywały się kaczki pływające po stawie?</i> – <i>Kogo zamknęła w wieży czarownica?</i> – <i>Ile zadań musiał wypełnić Dratewka, aby uwolnić Pannę?</i> – <i>W co zamieniła się czarownica, gdy Dratewka wykonał wszystkie polecenia?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● decyduje, co jest dobre, co złe, podaje argumentację na podstawie tekstu ● udziela odpowiedzi pełnym zdaniem <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 50px; height: 50px; text-align: center;"></td><td style="width: 50px; height: 50px; text-align: center;">Dobro</td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 50px; height: 50px; text-align: center;"></td><td style="width: 50px; height: 50px; text-align: center;">Zło</td></tr> </table> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 15%;">Pomoc</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 15%;">Dobry uczynek</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 15%;">Uwięzienie Panny</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 15%;">Niszczenie</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 15%;">Zakłęcie</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 15%;">Uwolnienie</div> </div>		Dobro		Zło
	Dobro					
	Zło					

<p>POLONISTYCZNA</p>	<p>■ Praca z materiałem gramatycznym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dopinanie bohaterów z podziałem na dobrych i złych: <ul style="list-style-type: none"> – Zapisz wyraz <i>Dratewka</i>. – Podziel go na sylaby (rozcinanie na paski). – Podaj 3 rzeczowniki kojarzące się z szewczykiem. – Ułóż zdanie pytające ze słowem – szewczyk. <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;">szewczyk</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;">czarownica</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;">pszczoły</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 20px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;">nieźwiedź</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px;">kaczki</div> </div>	<ul style="list-style-type: none"> ● pisze nazwy własne wielką literą ● dzieli wyraz na sylaby ● różnicuje i prawidłowo wymienia poznane części mowy
<p>RUCHOWA</p>	<p>■ Samodzielna praca w zeszycie</p> <ul style="list-style-type: none"> ● uzupełnienie drzewek wcześniej opracowanymi wyrazami i zwrotami, ● nauczyciel sprawdza pracę, ● uzupełnienie zapisu: <i>Dobro zawsze wraca do...</i> <p>Nauczyciel podaje komendy oraz zwroty w języku angielskim, dzieci wykonują polecenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>stand up, sit down, touch your knee, clap your hands...</i> ● różnicowanie rzeczowników i czasowników (a floor, pick up, point to, a desk...) 	<ul style="list-style-type: none"> ● potrafi sam skorzystać z wcześniej zdobytej wiedzy ● rozumie wypowiedziane polecenia ● różnicuje części mowy (ruchowo reaguje na daną część mowy)

Obszar aktywności	Realizowane zadania – sposób realizacji	Umiejętności i efekty
POLONISTYCZNO-JĘZYKOWA	<p>Tworzenie prostych komunikatów językowych</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Samodzielne czytanie tekstu: <ul style="list-style-type: none"> ● czytanie tekstów (losowanie kopert) przez uczniów, krótka inscenizacja przy użyciu rekwizytów. <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> <p>Jestem Szewczyk Dratewka, mam 20 lat. Potrafię naprawiać buty. Pomagam ludziom.</p> </div> <p style="text-align: center;">↑ uczniowie próbują przekazać te informacje w języku angielskim</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Dzień dobry. Jestem Dratewka.</i> ● <i>Dzień dobry. Jestem pszczółką.</i> ● <i>Mam duży worek.</i> ● <i>Ja mam małe skrzydełka. Jesteś dobrym człowiekiem.</i> </div> <p style="text-align: center;">↑ układają krótki dialog</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> <p>Jestem Dratewka. Mam w worku chleb, igłę i nici.</p> </div> <p style="text-align: center;">↑ wymieniają zawartość worka</p>	<p>Umiejętności i efekty</p> <ul style="list-style-type: none"> ● próbuje tworzyć proste komunikaty językowe w zakresie zdobytej wiedzy ● <i>I am a shoemaker. I am 20 years old. I can repair shoes. I can help people.</i> ● <i>Good morning. I am a shoemaker.</i> ● <i>Good morning. I am a small bee.</i> ● <i>I have got a big bag.</i> ● <i>I have got small wings. You are a good man.</i> ● <i>I am a shoemaker. I have got a bread, a needle and a thread in my bag.</i>
ARTYSTYCZNA	<ul style="list-style-type: none"> ■ Wykorzystanie technik plastycznych do wykonania postaci Dratewki <ul style="list-style-type: none"> ● odrysowanie od szablonu, wycinanie, ozdabianie ■ Samooceña Brawo! Ładnie! Ślabo! (dzieci wybierają Dratewkę odpowiedniej wielkości) 	<ul style="list-style-type: none"> ● wykonuje pracę zgodnie z planem, odwołując się do własnej pomysłowości ● potrafi sam się ocenić